

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

Factors Affecting Strategy Implementation of Office of Basic Education Commission in Schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1

ดวงฤทัย อังกินันท์ (Duangruetai Aungkinan)*

มณฑา จำปาเหลือง (Monta Jumpaluang)**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ 2) ศึกษาระดับการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.961 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

2. ระดับการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านระบบผลตอบแทน ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม (X_2) และด้านภาวะผู้นำ (X_1) ได้ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว ร้อยละ 80.60 สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้ $\hat{Y}_{tot} = 0.258 + 0.526(X_2) + 0.455(X_1)$

คำสำคัญ : กลยุทธ์, การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

* นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Student Master of Education in Educational Administration, Phetchaburi Rajabhat University

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Asst. Prof. Dr., Master of Education in Educational Administration, Phetchaburi Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) level of leadership and participation factors affecting strategy implementation, 2) level of strategy implementation in schools of Office of Basic Education Commission, and 3) the factors affecting strategy implementation of Office of Basic Education Commission in schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1. The 240 research samples were school administrators and teachers in schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1. The tool for data collection was the 5-level rating scale questionnaire with reliability at 0.961. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The research results were as follows:

1. The leadership and participation in schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1 were overall at a high level. The leadership factor level was higher than participation factor level.

2. The strategy implementation in school of Office of Basic Education Commission was overall at a high level. When each aspect was considered, it was found that the aspects could be ranked in descending order of their means as follows: human resource, organizational structure, organizational culture, and compensation system.

3. The factors affecting strategy implementation in schools of Office of Basic Education Commission consisted of the participation (X_2) and the leadership (X_1). The adjusted predictive efficiency was 80.60% and the regression equation of raw score was as follows: $\hat{Y}_{tot} = 0.258 + 0.526(X_2) + 0.455(X_1)$.

Keywords: Strategy, strategy implementation, Office of Basic Education Commission

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการวางแผนกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพมาตรฐานระดับสากล โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยให้มีคุณภาพ และมีมาตรฐานตามระดับสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และพัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าประสงค์ในการพัฒนานักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเสมอภาค โดยครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและ

บุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสมและมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพมาตรฐานระดับสากล ภายใต้การนำของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการบูรณาการการทำงานเน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558 : 23-24) โดยมี กลยุทธ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งหลายองค์การได้ลงทุน ลงแรงและใช้เวลาในการจัดการวางแผนกลยุทธ์เป็นเวลานาน กลยุทธ์เป็นการตัดสินใจขององค์กรที่สะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมาย นโยบายและแผนงานขององค์กรรวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่ถูกสร้างเพื่อบรรลุสิ่งที่องค์กรต้องการจะเป็น (สาคร สุขศรีวงศ์, 2550 : 7) เป็นรูปแบบหรือแผนการที่รวมเอาเป้าหมายหลัก นโยบายหลัก และลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์กร มีการจัดสรรทรัพยากร การตัดสินใจ การสร้างโครงการที่เหมาะสม และการเตรียมความพร้อมเพื่อการแข่งขันโดยกลยุทธ์จะชี้ให้เห็นในเรื่องต่างๆ เช่น การกำหนดทิศทางที่ชัดเจน รู้จุดแข็งและจุดอ่อน (Strength and Weakness) ของตนเอง และมีการเปรียบเทียบกับคู่แข่ง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการเมืองและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่จะมีผลกระทบต่อการบริหารของกิจการ และการมองเห็นความสำคัญในการกระทำของคู่แข่งซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อองค์กร (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549 : 5) โดยการมุ่งเน้นจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อให้องค์การบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์กรตามที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้

การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้กลยุทธ์ที่วางแผนไว้ เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติ (Wheelen and Hunger, 2006 : 192) โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนต้องทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ต้องการ (Pitts and Lei, 2000 : 301) นอกจากนี้การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติต้องอาศัยการติดต่อสื่อสาร ผู้บริหารจะต้องแจ้งให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจน และยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น (พิบูล ธีปะปาล, 2551 : 228-231) องค์ประกอบของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมีที่สำคัญ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถสร้างอิทธิพลต่อสมาชิกให้มีพฤติกรรมร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งไปในทิศทางเดียวกัน 2) โครงสร้างขององค์กรที่ดีสนับสนุนกลยุทธ์ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยการกำหนดผังขององค์กร การกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารและพนักงาน การจัดแบ่งแผนงาน การกระจายอำนาจและการออกแบบงาน 3) ระบบสารสนเทศและการควบคุม จะรวมถึงระบบของการจ่ายผลตอบแทน การจัดสรรงบประมาณ ระบบข้อมูลในองค์กร ตลอดจนกฎเกณฑ์ นโยบาย และระเบียบปฏิบัติต่างๆ ขององค์กร ระบบควบคุมที่ดีมีความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติการกลยุทธ์ เพราะจะช่วยให้สามารถติดตามความก้าวหน้าของกลยุทธ์ 4) ทรัพยากรมนุษย์ มีการสรรหาคัดเลือก การฝึกอบรม การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่งทรัพยากรมนุษย์จะต้องไปในทิศทางของกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ เมื่อองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ ควรมีการฝึกอบรมพนักงานให้เข้าใจถึงเป้าหมายและความสำคัญของกลยุทธ์ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สุพานี สฤญวานิช (2553 : 264) กล่าวถึงขั้นตอนการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ มีดังนี้ 1) ศึกษาแผนกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อนำมากรอบในการจัดทำแผนงานต่างๆ โดยศึกษาวัตถุประสงค์หลักที่กำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานประจำปี และกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับหน้าที่งานในด้านต่างๆ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัด 2) วิเคราะห์กลยุทธ์

องค์การและกลยุทธ์การแข่งขัน เพื่อนำมาสู่การกำหนดกลยุทธ์ การดำเนินงาน แผนการดำเนินงานและนโยบาย การดำเนินงานด้านต่างๆ 3) จัดทำโครงการ แผนงานและงบประมาณด้านต่างๆ ที่จำเป็น และ 4) นำแผนไปปฏิบัติ (Take Actions) เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนงานต่างๆ อย่างไรก็ตามการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติจะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น ต้องอาศัยปัจจัยกระบวนการบริหารของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ และการมีส่วนร่วม

ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารที่ดีนั้นต้องสร้างภาวะผู้นำ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ จึงต้องส่งเสริมให้เกิดระบบความร่วมมือในองค์การ ทำให้บุคลากรมีความยินดี เต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน (อุบล โสภากาศ, 2549 : 22) ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมหรือความสามารถในการบริหารองค์การของผู้บริหารที่จะทำให้ผู้ร่วมงานมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถมากกว่าที่ตั้งใจ (ภิรมย์ ถินถาวร, 2550 : 30) ดังนั้นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานโดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง กล้าเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถนำองค์การไปสู่ทิศทางใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์ และบรรลุเป้าหมายขององค์การผ่านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีการสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา โดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารมีความยุติธรรม ความเป็นเลิศ ความเป็นประชาธิปไตยสร้างความเท่าเทียมกัน แสดงบทบาททำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกไว้วางใจ ตระหนัก รู้ภารกิจ วิสัยทัศน์ มีความจงรักภักดี ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์ขององค์การ

ด้านการมีส่วนร่วม เป็นอีกหนึ่งกระบวนการบริหารที่ส่งผลให้มีการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษา เป็นการทำงานบนพื้นฐานของความเชื่อว่า องค์การเป็นของพวกเขา เพื่อพวกเขาและโดยพวกเขา ที่มีการทำงานร่วมกัน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา วางแผน ดำเนินงาน และติดตามประเมินการทำงานร่วมกัน โดยอยู่ภายใต้ของการนำของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ โดยการให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งการร่วมมือนี้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการคิด การตัดสินใจ และกำหนดเป้าหมายรับผิดชอบต่อผลการดำเนินการต่างๆ และมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น (ไพศาล สรรเสริฐสุทธิและคณะ, 2548 : 85) การมีส่วนร่วมจะมีความสำคัญโดยเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล ที่จะพัฒนาศักยภาพของบุคคลในการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนเอง หาวิธีการแก้ปัญหาของชุมชนเองอย่างเหมาะสม ทำให้เกิดพลังการต่อรอง เกิดการยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างกลมกลืนกัน ส่งเสริมบทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ ให้กับชุมชน และส่งเสริมให้ชุมชนทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวิถีการพัฒนาตนเอง อันจะนำไปสู่กระบวนการกระจายอำนาจจากศูนย์กลางสู่ท้องถิ่นในอนาคต และเกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศได้อย่างแท้จริง (เจษฎา หล้าคำ, 2549 : 17) การบริหารและการจัดการศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีขั้นตอนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเป็นการประเมินปัญหาสาเหตุ หาทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติ 2) การมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติการ เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงาน และเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงาน 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน เป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทาง แก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพโดยอยู่ภายใต้การนำของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เป็นหน่วยจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา โดยได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการศึกษาขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษา การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา รู้จุดแข็งจุดอ่อนและสถานการณ์ของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และปรับระบบการทำงานในปัจจุบันให้รับกับการดำเนินงานสู่จุดหมายที่สถานศึกษาต้องการในอนาคต แต่ในการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่ผ่านมายังพบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย เช่น ขาดบุคลากรในการทำหน้าที่เป็นคณะทำงานในการวางแผนกลยุทธ์ งบประมาณที่มีไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังพบปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น สภาวะทางเศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี ซึ่งถือเป็นปัญหาที่สำคัญเช่นกัน แต่นอกจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาแล้ว ยังถือเป็นโอกาสที่อาจส่งผลกระทบต่อการปรับรูปแบบและการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในอนาคตให้ดีขึ้นอีกด้วย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องทบทวนแนวคิดและทิศทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนและคุณภาพของผู้เรียนในอนาคต

จากเหตุผลดังที่ได้กล่าวถึงจะเห็นได้ว่าการที่จะนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยศึกษาระดับปัจจัยด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ผู้วิจัยมุ่งหวังว่าการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน พัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมงานในการบริหารสถานศึกษา เพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินจากหน่วยงานต่างๆ ตามรูปแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 94 คน และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 874 คน รวมทั้งหมด 968 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 23 คน และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 217 คน รวมทั้งหมด 240 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยชูแมคเกอร์ และโลแมกซ์ (Schumacker & Lomax, 1996)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรต้นและตัวแปรตาม รายละเอียดดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำ ได้แก่ 1.1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 1.2) การสร้างแรงบันดาลใจ 1.3) การกระตุ้นทางปัญญา 1.4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ 2) การมีส่วนร่วม ได้แก่ 2.1) การตัดสินใจ 2.2) การปฏิบัติการ 2.3) รับผลประโยชน์ 2.4) ประเมินผล

ตัวแปรตาม ได้แก่ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) โครงสร้างขององค์การ 2) ระบบ ผลตอบแทน 3) ทรัพยากรมนุษย์ และ 4) วัฒนธรรมองค์กร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบ เลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วย ตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การ ปฏิบัติในสถานศึกษา และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2550 : 107-108) ได้แก่ 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

4. การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์เป็น กรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือสำหรับวิจัย นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลกำหนดขอบเขตของ เนื้อหา เพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระและกรอบแนวคิดขอบเขตการวิจัย และสร้าง แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับขอบข่ายและเนื้อหาที่กำหนด นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว

เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา พร้อมวิเคราะห์คำถามให้เหมาะสมครอบคลุมตามประเด็นที่ศึกษาวิจัย ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามการวิจัยที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งก่อนนำไปทดลองก่อนเก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.962 ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.928 ตอนที่ 3 0.917 และตอนที่ 4 เท่ากับ 0.938 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับแก้ไขครั้งสุดท้าย แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

(n = 240)

ระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	อันดับ
1. ด้านภาวะผู้นำ				
1.1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.46	0.49	มาก	4
1.2 การสร้างแรงบันดาลใจ	4.48	0.50	มาก	3
1.3 การกระตุ้นทางปัญญา	4.50	0.49	มากที่สุด	2
1.4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.51	0.48	มากที่สุด	1
เฉลี่ย	4.49	0.45	มาก	
2. ด้านการมีส่วนร่วม				
2.1 การตัดสินใจ	4.41	0.50	มาก	4
2.2 การปฏิบัติการ	4.57	0.47	มากที่สุด	1

ระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	อันดับ
2.3 การรับผลประโยชน์	4.44	0.51	มาก	3
2.4 การประเมินผล	4.48	0.48	มาก	2
เฉลี่ย	4.48	0.44	มาก	
เฉลี่ยรวม	4.48	0.43	มาก	

จากตารางพบว่า ระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.45) โดยมีด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.48) และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.49) ส่วนด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.44) โดยมีด้านการปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.47) และด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.50)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

(n = 240)

การนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ	อันดับ
1. โครงสร้างขององค์กร	4.46	0.47	มาก	2
2. ระบบผลตอบแทน	4.31	0.59	มาก	4
3. ทรัพยากรมนุษย์	4.48	0.47	มาก	1
4. วัฒนธรรมองค์กร	4.45	0.51	มาก	3
เฉลี่ย	4.42	0.47	มาก	

จากตารางพบว่า ระดับการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ โครงสร้างขององค์กร ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.47) วัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51) และระบบผลตอบแทน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้า สมการตามลำดับความสำคัญ	B	S.E.	β	t	P
ด้านการมีส่วนร่วม (X_2)	0.526	0.062	0.494	8.442	0.000**
ด้านภาวะผู้นำ (X_1)	0.455	0.061	0.435	7.435	0.000**
ค่าคงที่				0.258	
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)				0.989	
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2)				0.807	
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว				0.806	
ความคลาดเคลื่อนในการทำนาย				0.20874	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม (X_2) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.526 และด้านภาวะผู้นำ (X_1) โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.455 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.989 ประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 80.70 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย ร้อยละ 20.87 โดยสามารถสร้างสมการได้ดังนี้

$$\text{สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ } \hat{Y}_{\text{tot}} = 0.258 + 0.526(X_2) + 0.455(X_1)$$

$$\text{สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน } \hat{Z}_{\text{tot}} = 0.494(X_2) + 0.435(X_1)$$

การอภิปรายผล

1. ระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ และด้านการมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความจำเป็นของปัจจัยที่จะส่งผลต่อการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องแสดงความมีภาวะผู้นำ และส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อให้การนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ อุบล โสภภาค (2549 : 22) กล่าวว่า ผู้บริหารที่ดีนั้นต้องสร้างภาวะผู้นำ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ จึงต้องส่งเสริมให้เกิดระบบความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในองค์การ ทำให้บุคลากรมีความยินดี เต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตรัตน์ วงรวงษ์วุฒิไกร และสัมมา รณิธย์ (2561 : 895) วิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณธิดา เกาศรี, ชูชีพ พุทธิประเสริฐ และยงยุทธ ยะบุญธง (2560 : 2070) วิจัยเรื่องแผนดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติ อยู่ในลำดับแรก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

2. การนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านทรัพยากรมนุษย์ รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านระบบผลตอบแทน ตามลำดับ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าองค์กรหรือหน่วยงานจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องใช้ทักษะในการมอบหมาย และกำหนดแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติงาน การจัดสรรทรัพยากร การใช้แรงจูงใจและรางวัล เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติจะใช้การตัดสินใจว่าทำอย่างไรเพื่อเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จตามแผนกลยุทธ์ที่มุ่งหวังไว้ ดังที่ วิลเลนและฮังเกอร์ (Wheelen and Hunger, 2002 : 192) กล่าวว่า การปฏิบัติตามกลยุทธ์เป็นกระบวนการนำกลยุทธ์และนโยบายที่กำหนดไว้สู่การปฏิบัติ ด้วยการจัดทำเป็นโครงการ (Programs) งบประมาณ (Budgets) และวิธีการดำเนินงาน (Procedures) มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กร โครงสร้าง และระบบการจัดการทั้งองค์กร ดังนั้นการปฏิบัติตามกลยุทธ์ จึงเป็นหน้าที่ของผู้จัดการระดับกลางและระดับล่าง (Middle and Lower Level Managers) โดยผู้บริหารระดับสูง เป็นผู้ติดตามประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีวรรณ อินดา (2552 : 291 - 316) การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิภาพของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า องค์ประกอบการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประกอบด้วย การมอบหมายกลยุทธ์ให้ผู้รับผิดชอบ วัฒนธรรมองค์กร

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำ แสดงให้เห็นว่าทั้งปัจจัยด้านภาวะผู้นำและปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เป็นหน่วยจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา โดยได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการศึกษาขึ้นเริ่มตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษา การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในและ

ภายนอกของสถานศึกษา รู้จุดแข็ง จุดอ่อนและสถานการณ์ของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และปรับระบบการทำงานในปัจจุบันให้รับกับ การดำเนินงานสู่จุดมุ่งหมายที่สถานศึกษาต้องการในอนาคต โดยผู้บริหารแสดงบทบาทความเป็นผู้นำ ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกไว้วางใจ ตระหนักรู้ภารกิจวิสัยทัศน์ มีความจงรักภักดี มีการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์ขององค์กร ดังที่ วิทยา ด้านธำรงกุล (2546 อ้างถึงใน มณฑา จำปาเหลือง, 2554 : 152-153) กล่าวว่า เครื่องมือสำคัญในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติต้องอาศัยภาวะผู้นำที่สามารถสร้างอิทธิพลต่อสมาชิกให้มีพฤติกรรมร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งไปในทิศทางเดียวกัน โดยการชักจูงโน้มน้าว การจูงใจ และการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร และเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์ด้วย เพื่อสร้างความผูกพัน และผลักดันกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์และมีการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อผลักดันให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของบาลด์วิน (Baldwin, 1994 อ้างถึงใน พรพนธนา อิงพงษ์พันธ์, 2554 : 100) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง เพื่อวินิจฉัยและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและยับยั้งการนำรูปแบบการวางแผนกลยุทธ์มาใช้ในโรงเรียน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า มีปัจจัยที่สนับสนุนการนำรูปแบบการวางแผนกลยุทธ์มาใช้ ได้แก่ ความเป็นวิชาชีพและการมีส่วนร่วมของบุคลากร ภาวะผู้นำของครูใหญ่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องเสริมสร้างภาวะผู้นำอย่างมีอุดมการณ์ โดยการกำหนดวิธีการในการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อถ่ายทอดให้แก่ผู้ร่วมงานได้นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรร่วมกันตัดสินใจในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนไปใช้แก้ปัญหาในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้มากที่สุด

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า การนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาด้านระบบผลตอบแทนอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้รางวัลที่สมเหตุสมผล สอดคล้องกับผลงานของบุคลากร เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำและด้านการมีส่วนร่วมส่งผลต่อการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการวางแผนกลยุทธ์และเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ โดยมุ่งสร้างผลประโยชน์ให้แก่สถานศึกษาเป็นหลัก เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเปรียบเทียบการดำเนินการการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขตอื่น

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสะท้อนให้เห็นภาพการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

เอกสารอ้างอิง**ภาษาไทย**

- เจษฎา หล้าคำ. (2549). **ภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดทรัพยากรป่าไม้ ป่าชุมชนบ้านหนองเสม็ด ตำบลกระหาด อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทวิวรรณ อินตา. (2552). **การพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิภาพของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ**. ดุษฎีนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรรณณา อิงพงษ์พันธ์. (2554). **การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับผลการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2550). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิบูล ทีปะปาล. (2551). **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- ไพศาล สรรสวัสดิ์ และคณะ. (2548). **การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทองโดยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภิรมย์ ถินถาวร. (2550). **การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครูในโรงเรียน อำเภอบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มณฑา จำปาเหลือง. (2551). **ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว**. ดุษฎีนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2549). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์และการวางแผนเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รติรัตน์ วงรวงษ์ภูมิไกร และสัมมา รณิธย์ (2561 : 895) **วิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี**. Viridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 11(1): 895-909.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2550). **การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จี พี ไซเบอร์พริ้นท์.
- สุพรรณธิชา เกาศรี, ชูชีพ พุทประเสริฐ และยงยุทธ ยะบุญธง. (2560). **แผนดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่**. Viridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(3): 2069-2086

- สุพานี สฤกษ์วานิช. (2553). **การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิด และทฤษฎี**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- อุบล โสภภาค. (2549). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี**. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Pitts, R. A. and Lei, D. (2000). **Strategic Management: Building and Sustaining Competitive Advantage**. 2nd ed. U.S.A.: South-Western Publishing.
- Schumacker, R.E. & Lomax, R.G. (1996). **A beginner's guide to structural equation Modeling**. Mahwah, NJ: Lawrence Earlbaum.
- Wheelenl, Thomas L and Hunger, J . David (2006). **Strategic Management and Business Policy**. 10th ed. New Jersey : Pearson.